

Circulaire

Brussel, 27 maart 2017

Kenmerk: NBB_2017_12

uw correspondent:

Bertrand Leton
tel. +32 2 221 23 65 – fax +32 2 221 31 04
bertrand.leton@nbb.be

Circulaire betreffende de lokale verzekeringsondernemingen

Toepassingsveld

Deze circulaire betreft de verzekeringsondernemingen bedoeld in artikel 294 van de voornoemde wet van 13 maart 2016, die ook 'lokale verzekeringsondernemingen' worden genoemd.

Samenvatting/Doelstelling

Deze circulaire specificceert de voorwaarden waaraan een verzekeringsonderneming naar Belgisch recht moet voldoen om in aanmerking te komen voor de toezichtsregeling voor lokale verzekeringsondernemingen als bedoeld in de artikelen 294 tot 302 van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op verzekerings- of herverzekeringsondernemingen en licht deze toezichtsregeling ook toe.

Juridische basis

Wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op verzekerings- of herverzekeringsondernemingen, de artikelen 294 tot 302.

Structuur

- I. Doelstellingen*
- II. Definities*
- III. Inwerkingtreding*
- IV. Toezichtsregeling voor lokale verzekeringsondernemingen*

Geachte mevrouw
Geachte heer

I. Doelstellingen

In artikel 4 van Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II) wordt bepaald dat verzekerings- of herverzekeringsondernemingen die bepaalde drempels niet overschrijden en bepaalde activiteiten niet uitoefenen, van de toepassing van de richtlijn zijn uitgesloten. De toezichtsregeling voor die ondernemingen moet bijgevolg worden vastgesteld door de nationale wetgevers.

In België heeft de wetgever van deze mogelijkheid gebruikgemaakt door in de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op verzekerings- of herverzekeringsondernemingen in de volgende drie minder strenge toezichtsregelingen te voorzien:

1. een minder strenge regeling voor levens- en niet-levensverzekeringsondernemingen die voldoen aan bepaalde criteria inzake omvang en beperking van hun activiteiten,
2. een vrijstellingsregeling voor verzekeringsondernemingen die bovenop de criteria inzake omvang en beperking van de activiteiten, een overeenkomst hebben gesloten die voorziet in de volledige en systematische herverzekering van de door hen gesloten verzekeringsovereenkomsten of in de overdracht van hun contractuele verplichtingen,
3. een minder strenge toezichtsregeling voor lokale verzekeringsondernemingen, d.w.z. verzekeringsondernemingen die hun activiteiten beperken tot de dekking van bepaalde risico's niet-leven die gelegen zijn in de gemeente waar hun zetel is gevestigd of in de omliggende Belgische gemeenten.

Deze circulaire betreft de derde categorie van ondernemingen. Zij behandelt het volgende:

1. de beginselen die aan de basis liggen van de toepasselijke regeling,
2. de voorwaarden die vervuld moeten zijn om in aanmerking te komen voor de minder strenge toezichtsregeling,
3. de bepalingen over het toezicht,
4. de gevolgen van de niet-naleving van de voorwaarden om voor de minder strenge regeling in aanmerking te komen.

II. Definities

A. WETTELIJKE EN REGELGEVENDE TEKSTEN

- De Richtlijn: Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II);
- De Wet: de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op verzekerings- of herverzekeringsondernemingen;

Tenzij anders vermeld in deze circulaire, hebben de termen die erin gebruikt worden, dezelfde betekenis als in de wet- en regelgeving waarnaar verwezen wordt.

III. Inwerkingtreding

De wettelijke bepalingen die in deze circulaire aan bod komen, zijn van toepassing sedert 23 maart 2016.

IV. Toezichtsregeling voor lokale verzekeringsondernemingen

Afdeling 1. Overzicht

De artikelen 294 tot 302 van de Wet voorzien in een minder streng toezicht voor lokale verzekeringsondernemingen. Deze regeling geldt voor ondernemingen die hun activiteiten sterk beperken, zowel wat de gedekte risico's betreft als wat de geografische spreiding ervan betreft, en die een groot deel van hun activiteiten overdragen aan een herverzekeringsonderneming. Die ondernemingen moeten ingeschreven zijn bij de Bank.

De Wet bepaalt:

1. de voorwaarden met betrekking tot de omvang, de aard en de geografische spreiding van de activiteiten waaraan een verzekeringsonderneming moet voldoen om in aanmerking te komen voor de regeling voor lokale verzekeringsondernemingen,
2. de informatie die de ondernemingen in het kader van de inschrijvingsaanvraag moeten indienen om in aanmerking te komen voor de regeling voor lokale verzekeringsondernemingen,
3. de voorwaarden om voor de regeling in aanmerking te blijven komen,
4. de bepalingen over het toezicht,

In deze afdeling worden al deze punten toegelicht en nader uitgelegd.

Afdeling 2. Betrokken ondernemingen - Voorwaarden

Om in aanmerking te komen voor de regeling voor lokale verzekeringsondernemingen moeten de ondernemingen aan de volgende voorwaarden voldoen:

2.1. GEOGRAFISCHE BEPERKING (ART. 294)

De activiteiten zijn beperkt tot de gemeente waar de lokale verzekeringsonderneming haar zetel heeft en de omliggende Belgische gemeenten.

Deze beperking betreft de ligging van de verzekerde goederen. Aldus mogen er geen gebouwen worden gedekt die in een andere gemeente zijn gelegen dan die welke hierboven zijn beschreven, omdat de zetel van de onderneming die dit gebouw bezit, in dezelfde gemeente is gelegen als die waar de lokale verzekeringsonderneming haar zetel heeft.

2.2. RECHTSVORM (ART. 298, 1°)

De lokale verzekeringsondernemingen zijn opgericht in de vorm van een onderlinge verzekeringsvereniging of een coöperatieve vennootschap.

2.3. EFFECTIEVE LEIDING (ART. 298, 2°)

Op het gebied van governance geldt als enige voorwaarde dat de effectieve leiding uit minstens twee personen moet bestaan. Die personen handelen gezamenlijk, wat wil zeggen dat zij gezamenlijk alle beslissingen nemen die tot de bevoegdheid van de effectieve leiding behoren. Er wordt echter niet geëist dat deze personen hun mandaat voltijds uitoefenen bij de lokale verzekeringsonderneming.

Artikel 40, § 1, tweede lid van de Wet is op hen van toepassing; zij moeten dus « permanent over de voor de uitoefening van hun functie vereiste professionele betrouwbaarheid en passende deskundigheid beschikken ». Dit *fit and proper* karakter wordt beoordeeld op grond van de complexiteit van de structuur en de activiteiten van de onderneming.

De voornoemde personen mogen zich ook niet in één van de gevallen van onverenigbaarheid bevinden als bedoeld in artikel 20 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

2.4. VERZEKERDE GOEDEREN (ART. 298, 3°, A)

De verzekerde goederen moeten niet alleen in de gemeente zijn gelegen waar de onderneming haar zetel heeft of in een van de omliggende gemeenten, maar moeten ook kunnen worden aangemerkt als eenvoudige risico's in de zin van de Belgische regelgeving (artikel 5 van het koninklijk besluit van 24 december 1992 tot uitvoering van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst).

Pro memorie: dit zijn enerzijds goederen waarvan de waarde op 1 november 2014 niet meer bedroeg dan 1.477.445 EUR, en anderzijds bepaalde goederen (kantoren, landbouwbedrijven, scholen, inrichtingen voor sportactiviteiten, verzorgingsinrichtingen...) waarvan de waarde op 1 november 2014 niet meer bedroeg dan 47.524.494 EUR.

2.5. GEDEKTE GEVAREN (ART. 298, 3°, B)

De gedekte gevaren moeten tot de volgende takken behoren:

- tak 8 : brand en natuurevenementen, met name natuurrampen),
- tak 9: Andere schade aan goederen, met name schade veroorzaakt door hagel, vorst of diefstal, wanneer die niet tot tak 8 behoort,
- tak 16: Diverse geldelijke verliezen, in het bijzonder maar niet uitsluitend exploitatieverliezen of huurderiving als gevolg van een van de gevaren van de takken 8 of 9.

De gedekte gevaren mogen eveneens tot de volgende takken behoren, voor zover ze bijkomend zijn (in de zin van artikel 21 van de Wet) ten opzichte van de hogergenoemde gevaren:

- tak 1: Ongevallen, d.w.z. de schadeloosstelling voor lichamelijk letsel bij schadegevallen die onder de takken 8, 9 en 16 vallen;
- tak 3: Voertuigcasco, in het bijzonder de dekking voor voertuigen die geparkeerd zijn in woningen die gedekt zijn tegen brand en natuurrampen;
- tak 13: Algemene burgerrechtelijke aansprakelijkheid: met name die van de huurder en die van de eigenaar;
- tak 17: Rechtsbijstand.
- tak 18: Hulpverlening, in het bijzonder de diensten die door de verzekeraar worden verstrekt bij schadegevallen die onder de takken 8, 9 en 16 vallen;

2.6. ANDERE ACTIVITEITEN (ART. 298, 3°, C)

De lokale verzekeringsondernemingen moeten net zoals de andere verzekeringsondernemingen hun activiteiten beperken tot de verzekering en de activiteiten die eruit voortvloeien, in het bijzonder de financiële verrichtingen die verband houden met het beheer van hun activa.

2.7. PREMIE-INKOMSTEN (ART. 298, 3°, D)

De jaarlijkse premie-inkomsten van lokale verzekeringsondernemingen voor de eigenlijke verzekeringsverrichtingen (punten 2.4 en 2.5 hierboven) mogen niet meer bedragen dan een miljoen euro.

Deze premie-inkomsten worden berekend zonder aftrek van de uitbetalingen van de herverzekeringsondernemingen en de effectiseringsvehikels, en zijn gelijk aan de geboekte handelspremies, namelijk de premie die nodig is om het risico te dekken (zuivere premie),

verhoogd met de toeslagen, kosten en makelaarsvergoedingen, maar zonder de belastingen en bijdragen.

Dit bedrag wordt geïndexeerd overeenkomstig artikel 678 van de Wet.

2.8. HERVERZEKERING (ART. 298, 4°)

Om het risico te beperken, wordt in artikel 298, 4° verlangd dat de lokale verzekeringsondernemingen op grote schaal herverzekeren. De risico's van de takken 1, 3, 8, 9, 16, 17 en 18 moeten ten belope van minstens 90 % worden herverzekerd. Met andere woorden, de ondernemingen zelf nemen maximum 10 % van de schadelast voor hun rekening. Aansprakelijkheidsrisico's (tak 13) en natuurrampen moeten volledig (ten belope van 100 %) herverzekerd worden.

Het spreekt voor zich dat de herverzekeringsovereenkomst moet worden gesloten met een herverzekeringsonderneming die een vergunning heeft verkregen in België of in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte en die in België een herverzekeringsactiviteit mag uitoefenen via een bijkantoor of in het kader van de vrije dienstverrichting.

2.9. VÓÓR 1 JANUARI 2016 ACTIVITEITEN UITOEFENEN

Enkel verzekeringsondernemingen die vóór 1 januari 2016 hun activiteiten uitoefenden met inachtneming van de voorwaarden en binnen de in de punten 2.4 tot 2.7 vastgestelde grenzen en herverzekerd waren overeenkomstig punt 2.8 hierboven, komen in aanmerking voor de regeling voor lokale verzekeringsondernemingen.

Nieuw opgerichte ondernemingen kunnen dus niet in aanmerking komen voor de regeling die in deze afdeling wordt beschreven. Deze ondernemingen komen echter in aanmerking voor de minder strenge regeling die vastgelegd is in de artikelen 272 tot 293 van de Wet, met uitzondering van artikel 275, of voor de vrijstelling bedoeld in artikel 275 van de Wet. Deze regelingen komen aan bod in Circulaire NBB_2017_11.

Dit betekent dat een onderneming die niet langer in aanmerking komt voor de regeling voor lokale verzekeringsondernemingen, er ook in de toekomst niet meer voor in aanmerking kan komen.

Afdeling 3. Inschrijving

3.1. PRINCIPE

Vóór de inwerkingtreding van de Wet vielen de lokalen verzekeringsondernemingen onder de toepassing van artikel 2, § 1^{quater} van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen en waren zij vrijgesteld van toezicht. Thans mogen zij hun activiteiten blijven uitoefenen onder de voorwaarden van de regeling die in de artikelen 294 en volgende van de Wet is opgenomen, mits zij bij de Bank zijn ingeschreven.

3.2. VOORWAARDEN

Bij de inschrijvingsaanvraag wordt een administratief dossier gevoegd dat de volgende inlichtingen dient te bevatten.

3.2.1. Algemene inlichtingen

- Aan de hand van het formulier dat in bijlage is opgenomen, verstrekt de onderneming de nodige inlichtingen over de persoon die verantwoordelijk is voor de vergunningsaanvraag (d.i. de persoon die het dossier zal moeten ondertekenen) en over de contactpersoon die belast is met de voorbereiding van het dossier.

- Aan de hand van het formulier dat in bijlage is opgenomen verstrekt de onderneming de nodige inlichtingen over zichzelf. Zij voegt bij het dossier haar gecoördineerde statuten en, in voorkomend geval, de ontwerpstatuten of de ontwerpwijzigingen in de statuten.

3.2.2. Strekking van het verzoek om inschrijving

- In het formulier dat als bijlage bij deze circulaire is opgenomen, vermeldt de onderneming de takken waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft en, in voorkomend geval, die waarvoor zij reeds een vergunning heeft. In voorkomend geval vermeldt zij eveneens de andere dan directe verzekeringsactiviteiten die zij uitoefent of van plan is uit te oefenen. Indien er voor die activiteiten specifieke vergunningen zijn vereist, vermeldt de onderneming de stand van zaken van de procedure voor de aanvraag van die vergunningen.

Indien de onderneming de activiteiten van tak 17 (rechtsbijstand) wenst uit te oefenen, geeft zij aan welke van de schaderegelingsformules die beschreven zijn in artikel 4 van het koninklijk besluit van 12 oktober 1990 betreffende rechtsbijstandsverzekering zij gekozen heeft, en beschrijft zij op welke wijze de gekozen formule of formules zullen worden toegepast en welke middelen daarvoor zullen worden ingezet.

Indien de onderneming de activiteiten van tak 18 (hulpverlening) wenst uit te oefenen, geeft zij een beschrijving van de directe en indirecte personele en materiële middelen waarover zij beschikt om haar verbintenissen na te komen.

- De onderneming geeft een beknopte toelichting bij haar bedrijfsplan, met een beschrijving van de producten die zij wenst aan te bieden, de types cliënten waartoe zij zich richt en de leveringskanalen waarvan zij gebruik zal maken.

3.2.3. Effectieve leiders

De term "effectieve leiders" moet in deze circulaire worden opgevat als alle personen die, onder welke benaming of in welke hoedanigheid ook (bestuurder, zaakvoerder, directeur of andere), deelnemen aan het dagelijks bestuur van de onderneming. Indien het dagelijks bestuur van de onderneming wordt opgedragen aan een directiecomité, zijn dit in de eerste plaats de leden van het directiecomité en in de tweede plaats de personen van een hiërarchisch niveau net daaronder, die door de functie die zij uitoefenen, deelnemen aan het dagelijks bestuur van de onderneming.

De effectieve leiders moeten over de nodige professionele betrouwbaarheid en over de passende ervaring beschikken en zijn onderworpen aan bepaalde verbodsbepalingen en onverenigbaarheidsregels (artikel 298, 2° van de Wet).

Wat de vereisten inzake professionele betrouwbaarheid en de passende ervaring en de verbodsbepalingen betreft, moet het bijgevoegde formulier door elke effectieve leider worden ingevuld.

3.2.4. Financiële aspecten

Met het oog op de controle van de naleving van de in artikel 298 d) van de Wet bedoelde ondergrens voor de premie-inkomsten, verstrekt de onderneming het volgende:

- de jaarrekening van de laatste drie afgesloten boekjaren;
- een raming van het verloop van de premie-inkomsten voor de komende drie boekjaren.

3.2.5. Verklaring van de persoon die verantwoordelijk is voor de vergunningsaanvraag

De persoon die verantwoordelijk is voor de vergunningsaanvraag dient achteraan in het vergunningsdossier de volgende verklaring toe te voegen nadat hij die heeft ondertekend.

« Ik ondergetekende, (naam en voorna(a)m(en) van de persoon die verantwoordelijk is voor de vergunningsaanvraag), verklaar dat de in dit vergunningsdossier en in de bijlagen ervan verstrekte gegevens juist zijn. Ik neem nota van het feit dat het verstrekken van onjuiste informatie aan de Nationale Bank van België een negatieve invloed kan hebben op de beoordeling van deze vergunningsaanvraag of, in de toekomst, op de beoordeling van mijn geschiktheid om in voorkomend geval een functie als bestuurder of effectieve leider uit te oefenen ».

Afdeling 4. Toezicht

4.1. CONTROLE OP DE NALEVING VAN DE VRIJSTELLINGSVOORWAARDEN

Het belangrijkste toezicht dat door de Bank wordt uitgeoefend op lokale verzekeringsondernemingen betreft de naleving van de voorwaarden om in aanmerking te blijven komen voor de regeling voor lokale verzekeringsondernemingen.

De Wet voorziet niet in een systematische rapportering voor lokale verzekeringsondernemingen. Zij moeten aan de Bank echter op eigen initiatief en onverwijld alle factoren meedelen die tot gevolg zouden kunnen hebben dat niet langer voldaan is aan de inschrijvingsvoorwaarden (art. 299, § 1, derde lid).

Voorbeelden van dergelijke factoren zijn de niet-naleving van de maxima bedoeld in artikel 298 van de Wet, de ontwikkeling van een levensverzekeringsactiviteit of niet-levensverzekeringsactiviteit in een tak waarvoor de onderneming geen vergunning heeft, de niet-naleving van de ondergrenzen met betrekking tot de herverzekering of een niet-naleving die verband houdt met de effectieve leiding.

De Bank kan op individuele basis alle inlichtingen opvragen om na te gaan of voldaan is aan de inschrijvingsvoorwaarden (art. 299, § 1, tweede lid) en inspecties verrichten op de zetel van de betrokken ondernemingen (art. 299, § 1, vierde lid).

4.2. FUSIE EN PORTEFEUILLEOVERDRACHT

Voor de fusie of de overdracht van een portefeuille van een onderneming die onder deze afdeling valt, is de voorafgaande toestemming vereist van de Bank en zijn de artikelen 102 (behalve punt 1° van § 1), 105 en 106 van toepassing (art. 299, § 2).

Afdeling 5. Niet-naleving van de vrijstellingsvoorwaarden

Indien een onderneming niet langer voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden of indien het gevaar bestaat dat zij er in de komende twaalf maanden niet langer aan zal voldoen, stelt de Bank een termijn vast waarbinnen deze toestand moet worden verholpen door de onderneming (art. 300, eerste lid). Die termijn is evenredig met de aard en de ernst van de vastgestelde tekortkoming.

Indien de verzekeringsonderneming de toestand niet heeft verholpen binnen de opgelegde termijn, kan de Bank een of meer van de maatregelen nemen die opgesomd zijn in artikel 517, § 1, 1° tot 7° van de Wet (een speciaal commissaris aanstellen, de vervanging gelasten van alle of een deel van de leden van het wettelijk bestuursorgaan en/of van de personen belast met de effectieve leiding, een voorlopige bestuurder of zaakvoerder aanstellen, de bijeenroeping gelasten van een algemene vergadering, de uitoefening van het bedrijf van de onderneming geheel of ten dele schorsen, de overdracht gelasten van de aandelen die de onderneming bezit, de vrije beschikking over de activa beperken of ontnemen, de gedeeltelijke of volledige overdracht van de activiteiten aan een andere onderneming gelasten).

Indien de onregelmatigheid niet is opgelost bij het verstrijken van het termijn, kan de inschrijving worden herroepen. Deze herroeping geldt voor alle uitgeoefende takken, en leidt ambtshalve tot de invereffeningstelling van de onderneming, overeenkomstig de artikelen 183 en volgende van het Wetboek van Vennootschappen (art. 301, § 2, tweede lid).

Daarnaast zijn de sancties, dwangsommen en andere dwangmaatregelen van Boek IV (artikelen 602 en 603) en de sancties van Boek V (artikelen 604 tot 609 van de Wet) van toepassing.

Er wordt een kopie van deze circulaire verzonden naar de commissaris(sen), erkend revisor(en) van uw onderneming.

Hoogachtend

Jan Smets
Gouverneur

Bijlage: 1